

היסטוריה

(לימודי חובה – תכנית ייחודית)

יחידת לימוד אחת

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעה ורבע.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.

עליך לענות על שתי שאלות – שאלה אחת מכל פרק.

מבין השאלות שבחרת לענות עליהן, לפחות שאלה אחת חייבת לכלול קטע מקור.

פרק ראשון — (50×1) — 50 נקודות

פרק שני — (50×1) — 50 נקודות

סה"כ — 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. המלצה לחלוקת זמן: כחצי שעה לכל שאלה.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

/המשך מעבר לדף/

בשאלון זה שני פרקים. עליך לענות על שתי שאלות – שאלה אחת מכל פרק. מבין השאלות שבחרת, לפחות שאלה אחת חייבת לכלול קטע מקור.

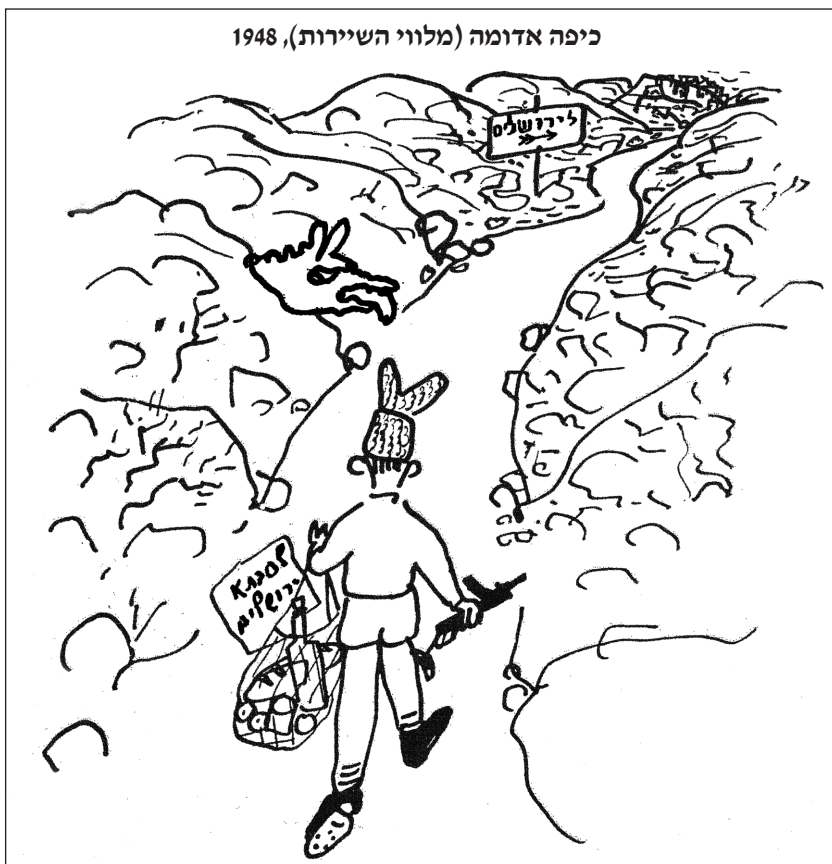
בונים את מדינת ישראל במזרח התיכון

פרק ראשון (50 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 1-3 (50 נקודות).

1. מקור – מלחמת העצמאות

א. לפניך קריקטורה של אריה נבון מ-1948, עיין בה וענה על השאלה שאחריה.

(מתוך: ש' שבא [עורך], בקו ובכתב – אריה נבון, עם עובד, 1996, עמ' 128)

הסבר כיצד אחד מן הקשיים של היישוב היהודי בשלב הראשון של מלחמת העצמאות (30 בנובמבר 1947 - 14 במאי 1948) בא לידי ביטוי בקריקטורה. (24 נקודות)

ב. למרות מצבו הקשה של היישוב היהודי בראשית מלחמת העצמאות, ניצחה ישראל במלחמה.

הסבר את הגורמים לניצחון זה. (26 נקודות)

/המשך בעמוד 3/

2. העברת שאלת ארץ-ישראל לאו"ם

- א.** בקרב היסטוריונים יש דעות שונות בנוגע לשיקולים שהשפיעו על ההחלטה של בריטניה להעביר את הדין בשאלת ארץ-ישראל לאו"ם.
- יש הטוענים שהחלטה זו הושפעה בעיקר משיקולים הנוגעים למצבה ולמעמדה של בריטניה לאחר מלחמת העולם השנייה.
- אחרים טוענים שלמאבק של היישוב היהודי בבריטים היה משקל מכריע בהחלטה זו.
- הצג את עמדתך בעניין זה, ונמק אותה. בתשובתך התבסס על עובדות היסטוריות.
- (26 נקודות)
- ב.** הצג את עיקרי התוכן של החלטת האו"ם שהתקבלה בכ"ט בנובמבר 1947.
- הסבר קושי אחד הנובע מתוכן ההחלטה, מנקודת המבט של היישוב היהודי.
- (24 נקודות)

3. הקמת המדינה והקמת צה"ל

- א.** הסבר שני שיקולים של דוד בן גוריון להכריז על הקמת המדינה ביום ה' באייר תש"ח (14 במאי 1948), ושני שיקולים לדחיית הכרזה זו למועד מאוחר יותר. (30 נקודות)
- ב.** מה היו המניעים של בן גוריון בהחלטתו לפרק את האצ"ל ואת הלח"י ואת מטה הפלמ"ח? מה היו ההשפעות של צעדים אלה? (20 נקודות)

/המשך בעמוד 4/

פרק שני (50 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 4-6 (50 נקודות).

4. מקור – תהליך הדה־קולוניזציה

- א. מהו תהליך הדה־קולוניזציה? הסבר שני גורמים שהביאו לתהליך זה. (20 נקודות)
- ב. הסבר שני גורמים שהשפיעו על היחס אל היהודים בארצות האסלאם, ובאים לידי ביטוי בקטע שלפניך.

על פי מה שלמדת, הצג דרך תגובה אחת של היהודים ליחס זה. (30 נקודות)

שני תהליכים מרכזיים מאפיינים את העולם הערבי בשנים אלה [שנות ה־40 עד אמצע שנות ה־60 של המאה ה־20]: האחד הוא תהליך הדה־קולוניזציה, והשני הוא התגברות המגמות שחידשו מסורות של אחדות כלל ערבית מתקופת הח'ליפים והכיבושים הגדולים של האסלאם בימי הביניים. משמעותן הפוליטית המידית של מגמות אלה הייתה איחוד הכוחות הערביים למאבק נגד הישות הציונית באופן ישיר, ונגד המערב באופן עקיף.

שני התהליכים האלה היו קשורים קשר ישיר בהתפתחויות הפנימיות בכל אחת מן המדינות, שעיקרן השלטת צביון ערבי במדינה והתנערות מההשפעות של הקולוניאליזם. תהליכים אלה החלו עוד קודם להקמתה של מדינת ישראל אך קיבלו משנה תאוצה לאחר הקמתה.

(מעובד על פי ח' סעדון [עורך], בגלוי ובסתר – העליות הגדולות מארצות האסלאם

(1948-1967), יד בן־צבי, תש"ס, עמ' 14)

5. עלייה וקליטה בשנות ה־50 וה־60

- א. הצג שני קשיים שעמדו לפני מדינת ישראל בעקבות העלייה הגדולה של שנות ה־50, והסבר את תרומתה של עלייה זו למדינת ישראל בשני תחומים. (30 נקודות)
- ב. הצג את אירועי ואדי סאליב, והסבר את השפעתם על החברה בישראל. (20 נקודות)

6. תפיסת ה"רב תרבותיות"

- א. הסבר שלושה גורמים למעבר מתפיסת "כור ההיתוך" לתפיסת ה"רב תרבותיות": גורם אחד שקשור לתהליכים שהתרחשו בעולם, ושני גורמים הקשורים לתהליכים שהתרחשו במדינת ישראל. (34 נקודות)
- ב. הסבר מהי תפיסת ה"רב תרבותיות", והצג שני ביטויים מתחומים שונים למימוש של תפיסה זו במדינת ישראל. (16 נקודות)

בהצלחה!